



WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 27 stycznia 2026 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Marek Pietruszyński (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Tomasz Artymiuk

SSN Barbara Skoczowska

w sprawie **K. M. (M.)**

oskarżonego o przestępstwo z art. 288 § 1 k.k. w zw. z art. 64 § 1 k.k.,

po rozpoznaniu w Izbie Karnej w dniu 27 stycznia 2026 r.

na posiedzeniu w trybie art. 535 § 5 k.p.k.

kasacji prokuratora skierowanej na niekorzyść oskarżonego

od wyroku Sądu Okręgowego w Suwałkach

z dnia 29 lipca 2025 r., sygn. akt II Ka 230/25,

uchylającego wyrok Sądu Rejonowego w Olecku

z dnia 26 maja 2025 r., sygn. akt II K 139/25 i umarzającego postępowanie karne,

**uchyla zaskarżony wyrok i sprawę przekazuje Sądowi
Okręgowemu w Suwałkach do ponownego rozpoznania w
postępowaniu odwoławczym.**

Tomasz Artymiuk

Marek Pietruszyński

Barbara Skoczowska

UZASADNIENIE

Sąd Rejonowy w Olecku, wyrokiem z dnia 26 maja 2025 r, sygn. akt II K 139/25, uznał K. M. za winnego popełnienia przestępstwa z art. 288 § 1 k.k. w zw. z art. 64 § 1 k.k. i wymierzył mu karę czterech miesięcy pozbawienia wolności oraz, na podstawie art. 46 § 1 k.k., zobowiązał oskarżonego do naprawienia wyrządzonej szkody w całości poprzez zapłatę na rzecz pokrzywdzonego M. K. kwoty 2.000,00 zł.

Na skutek apelacji obrońcy oraz prokuratora skierowanej na korzyść oskarżonego, Sąd Okręgowy w Suwałkach wyrokiem z dnia 29 lipca 2025 r., sygn. akt II Ka 230/25, uchylił wyrok Sądu Rejonowego i umorzył postępowanie karne na podstawie art. 439 § 1 pkt 9 k.p.k. w zw. z art. 17 § 1 pkt 11 k.p.k. w zw. z art. 607e § 1 k.p.k. Ponadto Sąd odwoławczy kosztami postępowania obciążył Skarb Państwa oraz orzekł o wynagrodzeniu obrońcy oskarżonego z urzędu w postępowaniu odwoławczym, w tym zwrocie kosztów dojazdu do Sądu.

Z kasacją na niekorzyść oskarżonego wystąpił Prokurator Rejonowy w Olecku. Skarżący zaskarżonemu wyrokowi zarzucił rażące naruszenie przepisów prawa procesowego, które miało istotny wpływ na treść orzeczenia, to jest obrazę art. 17 § 1 pkt 11 k.p.k. w zw. z art. 607e § 1 k.p.k. w zw. z art. 607e § 3 pkt 4 k.p.k., poprzez stwierdzenie prawnej niedopuszczalności ścigania oskarżonego K. M. za przestępstwo z art. 288 § 1 w zw. z art. 64 § 1 k.k., co do którego zapadł nieprawomocny wyrok Sądu Rejonowego w Olecku o sygn. II K 139/25, które nie stanowiło podstawy jego przekazania do Polski w wyniku ENA, z uwagi na brak zgody oskarżonego na przekazanie i zrzeczenia się przez niego korzystania z zasady specjalności, przy jednoczesnym pominięciu regulacji wyłączających stosowanie zasady specjalności, albowiem postępowanie karne toczące się przeciwko K. M. nie wiązało się ze stosowaniem wobec niego środka polegającego na pozbawieniu wolności.

Podnosząc powyższy zarzut skarżący wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Okręgowemu w Suwałkach jako Sądowi odwoławczemu.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Kasacja okazała się zasadna w stopniu oczywistym, co stworzyło możliwość jej uwzględnienia w całości na posiedzeniu bez udziału stron (art. 535 § 5 k.p.k.).

Ocenę niniejszą poprzedzić należy chronologicznym przedstawieniem zaistniałych w niniejszej sprawie zdarzeń procesowych.

Jeszcze na etapie postępowania przygotowawczego, ze względu na ukrywanie się podejrzanego poza granicami kraju, postanowieniem Sądu Rejonowego w Olecku z dnia 14 marca 2024 r., sygn. II Kp 24/24, zastosowano wobec niego środek zapobiegawczy w postaci tymczasowego aresztowania na okres 14 dni od dnia zatrzymania, zaś w dniu 20 marca 2024 r. prokurator wydał postanowienie o poszukiwaniu K. M. listem gończym.

W związku z ukrywaniem się podejrzanego, także w innej sprawie – Sądu Rejonowego w Olecku o sygn. II K 452/22, Sąd Okręgowy w Suwałkach, postanowieniem z dnia 7 października 2024 r., sygn. II Kop 34/24, wydał postanowienie o Europejskim Nakazie Aresztowania K. M. . Na tej podstawie oskarżony został zatrzymany na terenie Niemiec w dniu 23 października 2024 r. o godz. 15:00, a w dniu 18 grudnia 2024 r. przetransportowany do Polski z Niemiec i osadzony w zakładzie karnym.

Z kolei w sprawie niniejszej, Sąd Okręgowy w Suwałkach postanowieniem z dnia 16 grudnia 2024 r., sygn. II Kop 58/24, odstąpił od wydania Europejskiego Nakazu Aresztowania wobec K. M. , argumentując, że bezzasadnym jest wydanie ENA wobec podejrzanego, który w najbliższych dniach i tak miał zostać przetransportowany z Niemiec do Polski i osadzony w jednostce penitencjarnej celem odbycia orzeczonej wobec niego kary pozbawienia wolności w sprawie Sądu Rejonowego w Olecku o sygn. II K 452/22. Sąd Okręgowy wskazał ponadto, że z uwagi na treść art. 607e § 1 k.p.k. na Prokuraturze Rejonowej w Olecku ciążył obowiązek odebrania od K. M. , po jego przekazaniu, właściwego oświadczenia o zrzeczeniu się korzystania z zasady specjalności w odniesieniu do czynów popełnionych przed przekazaniem, a w razie braku wyrażenia zgody, do wystąpienia do Sądu Okręgowego w Suwałkach z wnioskiem o rozszerzenie ścigania zgodnie z art. 607e § 3 pkt 8 k.p.k.

W dniu 11 kwietnia 2025 r. K. M. został przetransportowany do Prokuratury Rejonowej w Olecku, gdzie po podjęciu zawieszonego dochodzenia ogłoszono mu zarzut popełnienia czynu z art. 288 § 1 w zw. z art. 64 § 1 k.k. i przesłuchano go w charakterze podejrzanego.

Postanowieniem z dnia 15 kwietnia 2025 r. uchylono wobec K. M. środek zapobiegawczy w postaci tymczasowego aresztowania na okres 14 dni od dnia zatrzymania i odwołano list gończy za podejrzanym.

Kolejnego dnia, tj. 16 kwietnia 2025 r. skierowano do Sądu Rejonowego w Olecku akt oskarżenia przeciwko oskarżonemu w niniejszej sprawie. W toku postępowania nie odebrano od niego oświadczenia o zrzeczeniu się korzystania z zasady specjalności.

W świetle art. 607e § 1 k.p.k., osoby przekazanej w wyniku wykonania nakazu nie można ścigać za przestępstwa inne niż te, które stanowiły podstawę przekazania, ani wykonać orzeczonych wobec niej za te przestępstwa kar pozbawienia wolności albo innych środków polegających na pozbawieniu wolności. Zasada specjalności, ustanowiona w art. 607e § 1 k.p.k. doznaje jednak szeregu wyjątków, wskazanych w art. 607e § 3 pkt 1-8 k.p.k. Zakazu powyższego nie stosuje się m.in., jeżeli postępowanie karne nie wiąże się ze stosowaniem wobec osoby ściganej środka polegającego na pozbawieniu wolności (art. 607e § 3 pkt 4 k.p.k.). Pod pojęciem stosowania środka polegającego na pozbawieniu wolności należy rozumieć faktyczne zastosowanie środka o takim charakterze (wyrok SN z dnia 23 listopada 2016 r. III KK 220/16).

Omawiany wyjątek od zasady specjalności wynikający z art. 607e § 3 pkt 4 k.p.k. ma w sprawie oskarżonego dwojakie znaczenie.

W pierwszej kolejności – z punktu widzenia możliwości zastosowania w jego sprawie tymczasowego aresztowania. Wyjątek przewidziany w przywołanym przepisie, występuje także wówczas, gdy wobec osoby przekazanej na mocy ENA w innej sprawie karnej orzeczono środek zapobiegawczy w postaci tymczasowego aresztowania w sprawie o czyn nieobjęty ENA, ale postanowienie to nie zostało wprowadzone do wykonania (zob. wyroki SN: z dnia 4 lipca 2013 r., III KK 21/13; z

dnia 23 listopada 2016 r. III KK 220/16). Analogiczny pogląd wyrażany jest w doktrynie, gdzie trafnie wskazuje się, że omawiany wyjątek wyłącza zastosowanie zasady specjalności, jeżeli oskarżony odpowiada z wolnej stopy (zob. P. Hofmański, E. Sadzik, K. Zgryzek, Kodeks postępowania karnego. Tom III, red. P. Hofmański, Warszawa 2007, teza 10 do art. 607e k.p.k.; A. Sakowicz, K.T. Boratyńska, P. Czarnecki i in., Kodeks postępowania karnego. Komentarz, red. A. Sakowicz, Warszawa 2016, teza 5 do art. 607e k.p.k.).

W orzecznictwie SN podkreślono, że samo sformułowanie przepisu art. 607e § 3 pkt 4 k.p.k. wskazuje, że opisuje się w nim sytuację, w której pozbawienie wolności oznacza stosowanie wobec oskarżonego w toku postępowania środka o takim właśnie charakterze, a więc - tymczasowego aresztowania. Za tak odczytaną normą z omawianego przepisu przemawiają też argumenty wykładni systemowej, ukierunkowanej w tym wypadku na zharmonizowanie jej rezultatu z prawem europejskim. Należy bowiem podkreślić, że instytucja europejskiego nakazu aresztowania, uregulowana w rozdziałach 65a i 65b k.p.k., została implementowana do polskiej procedury karnej w wykonaniu decyzji ramowej Rady Unii Europejskiej z dnia 13 czerwca 2002 roku w sprawie europejskiego nakazu aresztowania i procedury wydawania osób między Państwami Członkowskimi (2002/584/WSiSW, OJEC L 2002, Nr 190). Unormowania zawarte w art. 607e k.p.k. odpowiadają postanowieniom zawartym w art. 27 decyzji ramowej, przy czym wyjątek od zakazu ścigania określony w art. 607e § 3 pkt 4 k.p.k. ma treść równoważną art. 27 ust. 3 lit. c decyzji ramowej. Wykładni tego ostatniego przepisu dokonał Europejski Trybunał Sprawiedliwości przy rozpoznaniu pytania prejudycjalnego Sądu Najwyższego Finlandii dotyczącego sytuacji procesowej analogicznej do tej, jaka ukształtowała się w sprawie niniejszej. W wyroku z dnia 1 grudnia 2008 r., sygn. C-388, w sprawie Leymann i Pustovarov, ETS stwierdził, że wyjątek przewidziany w art. 27 ust. 3 lit. c decyzji ramowej, odnoszący się do sytuacji, w której postępowanie karne nie daje podstaw do zastosowania środków ograniczających wolność osobistą oznacza, że dana osoba może być ścigana za inne przestępstwo, niż to, które stanowiło podstawę przekazania, dające podstawę do orzeczenia kary pozbawienia wolności, bez potrzeby wszczęcia postępowania w sprawie udzielenia zgody [przez państwo wykonania nakazu - uwaga SN], o ile żaden środek ograniczenia wolności nie jest

stosowany w toku postępowania karnego (zob. postanowienie SN z dnia 6 maja 2010 r., V KK 222/09).

Użyty w tym przepisie czas terażniejszy wskazuje, że wymagane jest, aby wskazane środki nie były stosowane w momencie oceny dopuszczalności postępowania (H. Kuczyńska [w:] Kodeks postępowania karnego. Komentarz do wybranych przepisów, red. D. Szumiło-Kulczycka, LEX/el. 2022, teza 8 do art. 607e). Bez znaczenia prawnego pozostaje więc to, że wobec osoby ściganej stosowano środek polegający na pozbawieniu wolności przed jej przekazaniem, a nawet już na terytorium Polski, o ile środek ten został uchylony przed rozpoczęciem rozprawy głównej i osoba ścigana odpowiadała z wolnej stopy (zob. postanowienie SN z dnia 1 czerwca 2017 r., III KK 492/16, OSNKW 2017, z. 9, poz. 54), a taki układ procesowy zaistniał w niniejszym postępowaniu.

Drugą płaszczyzną rozważań, z uwagi na treść orzeczenia o karze zawartego w nieprawomocnym jak dotąd wyroku, uczynić należało ewentualne późniejsze wykonanie kary pozbawienia wolności.

We wspomnianym już wyroku z dnia 1 grudnia 2008 r., sygn. C-388, ETS przyjął, że jeśli jednak na etapie wydawania wyroku w stosunku do takiej osoby zostanie orzeczona kara pozbawienia wolności, to wykonanie tej kary, jako prawomocnie orzeczonej, wymaga uzyskania zgody organu sądowego państwa wykonania nakazu.

Taka wykładnia art. 607e § 3 pkt 4 k.p.k. pozostaje w koherencji z innymi wyjątkami przewidzianymi w art. 607e § 3 pkt 3 i 5 k.p.k., których zadaniem jest ochrona przed rzeczywistym pozbawieniem wolności a na ich podstawie dopuszcza się orzeczenie kary pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania, dopiero zaś w wypadku konieczności zarządzenia wykonania kary aktualizuje się potrzeba wystąpienia do państwa wydającego o rozszerzenie ENA. Jeżeli jednak w wyroku skazującym wydanym w postępowaniu, o którym mowa w art. 607e § 3 pkt 4, zostanie wymierzona kara lub środek wiążący się z pozbawieniem wolności (np. kara pozbawienia wolności lub izolacyjny środek zabezpieczający), należy przyjąć, że jej wykonanie nie jest możliwe, chyba że wyrazi na to zgodę osoba

ścigana lub organ sądowy państwa wykonania ENA (zob. S. Steinbom [w:] Komentarz aktualizowany do art. 425-673 Kodeksu postępowania karnego, red. L. K. Paprzycki, LEX/el. 2015, tezy 15 i 19 do art. 607e).

W konkluzji należy więc stwierdzić, że ogólna reguła specjalności obowiązująca w wypadku przekazania osoby ściganej europejskim nakazem aresztowania, unormowana w art. 607 § 1 k.p.k., nie stanowi przeszkody prawnej w ściganiu za przestępstwa inne, niż te, które stanowiły podstawę przekazania, o ile w toku postępowania nie stosuje się wobec tej osoby tymczasowego aresztowania (art. 607 § 3 pkt 4 k.p.k.). Dopiero wykonanie prawomocnie orzeczonej kary pozbawienia wolności, jeśli zostanie orzeczona, wymaga uzyskania w trybie art. 607 § 3 pkt 8 k.p.k. zgody organu sądowego państwa wykonania nakazu (zob. wyrok SN z 30 lipca 2020 r., V KK 243/20)

Przenosząc powyższe rozważania na grunt niniejszej sprawy stwierdzić należy, że wydając wyrok w niniejszej sprawie Sąd Okręgowy w Suwałkach pominął, że w sprawie zachodzi ujęta w art. 607e § 3 pkt 4 k.p.k. przesłanka umożliwiająca prowadzenie postępowania, polegająca na niestosowaniu w jego toku wobec osoby ściganej środka polegającego na pozbawieniu wolności. Jakkolwiek w postępowaniu przygotowawczym zostało wydane postanowienie o tymczasowym aresztowaniu K. M. , to jednak nie doszło do wykonania tego postanowienia i faktycznego pozbawienia oskarżonego wolności w toku postępowania prowadzonego w niniejszej sprawie, z uwagi na uchylenie tego środka przez prokuratora.

Co więcej, pomimo orzeczenia wobec niego kary bezwzględnego pozbawienia wolności przez Sąd Rejonowy w Olecku, nie zostało zarządzone jej wykonanie, wobec czego w niniejszej sprawie nie zaszła konieczność uzyskania zgody organu sądowego państwa wykonania nakazu, który przekazał osobę ściganą, na ściganie lub wykonanie kar pozbawienia wolności albo innych środków polegających na pozbawieniu wolności za przestępstwa inne niż te, które stanowiły podstawę przekazania (podobnie SN w wyroku z dnia 28 września 2015 r., IV KK 136/15).

Ponieważ art. 607e § 3 pkt 4 k.p.k. stanowi samodzielną przesłankę wyłączenia zasady specjalności (zob. uchwałę składu siedmiu sędziów SN z dnia 24

listopada 2010 r., I KZP 19/10, OSNKW 2010, nr 12, poz. 103), uznać należało, że zaskarżony kasacją wyrok Sądu odwoławczego zapadł z oczywistym i rażącym naruszeniem art. 17 § 1 pkt 11 k.p.k. w zw. z art. 607e § 1 k.p.k. w zw. z art. 607e § 3 pkt 4 k.p.k., które miało wpływ na jego treść, poprzez przedwczesne przyjęcie zaktualizowania się w sprawie ujemnej, subsydiarnej przesłanki procesowej. Zaistniała koincydencja podstaw uwzględnienia kasacji wynikających z art. 523 § 1 k.p.k. warunkowała uchylenie tego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi *ad quem* do ponownego rozpoznania w postępowaniu odwoławczym.

Ponownie rozpoznając sprawę Sąd odwoławczy uwzględni wyżej sformułowane zapatrywania. Będzie miał również na uwadze, że gdyby – ewentualnie – w następstwie postępowania odwoławczego, doszło do prawomocnego orzeczenia wobec oskarżonego kary pozbawienia wolności bez warunkowego zawieszenia jej wykonania, to ewentualne zachowanie trybu przewidzianego w art. 607e § 4 k.p.k. w zw. z art. 607e § 3 pkt 8 k.p.k. przy wystąpieniu do organu sądowego państwa wykonania nakazu o wyrażenie zgody w tym przedmiocie następuje w postępowaniu wykonawczym (zob. cyt. postanowienie SN z 6 maja 2010 r., V KK 222/09).

Z tych względów orzeczono jak w wyroku.

[J.J.]

[a.ł]

Tomasz Artymiuk

Marek Pietruszyński

Barbara Skoczowska